

**UCHWAŁA NR XXIX/170/2017
RADY POWIATU CHODZIESKIEGO**

z dnia 22 lutego 2017 r.

**w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie chodzieskim
na lata 2017 – 2025”**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2016r., poz. 814 ze zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.) Rada Powiatu Chodzieskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „*Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie chodzieskim na lata 2017 - 2025*” stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

***Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w powiecie chodzieskim
na lata 2017 – 2025***

Chodzież, 2017r.

Spis treści:	Str.
Wstęp	1
I. Definicje przemocy w rodzinie oraz specyfika zjawiska.	2
II. Charakterystyka problemu przemocy domowej.	5
1. Przemoc domowa w aspekcie ogólnopolskim.	5
2. Charakterystyka zjawiska przemocy w Powiecie Chodzieskim.	8
2.1. Dane z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Chodzieskiego.	8
2.2. Dane Komendy Powiatowej Policji w Chodzieży oraz Komendy Głównej Policji.	11
2.3. Dane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chodzieży.	13
III. Założenia programu, cel główny, cele szczegółowe, działania, oczekiwane rezultaty.	14
IV. Monitoring i ewaluacja programu .	16
V. Harmonogram.	17

Wstęp

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej dobro rodziny, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Ponadto przepis art. 33 Konstytucji RP wskazuje, że kobieta i mężczyzna mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, natomiast art. 72 zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy obywatel ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Nie ma zatem żadnych wątpliwości, że zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi obowiązujących w przepisach prawa.

Statystycznie większość ofiar przemocy w rodzinie stanowią kobiety, a w dalszej kolejności kategorii osób, których płeć nie jest uwzględniona: małoletni, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami. Ofiarami przemocy w rodzinie są też najmłodsi- dzieci, często doznają przemocy w charakterze świadka.

Kwestia przemocy w rodzinie jest istotnym problemem społecznym, który dotychczas był z różnych względów przemilczany lub niezauważalny. Państwo definiuje przemoc domową jako „wszelkie incydenty gróźb, przemocy lub nękania (psychologicznego, fizycznego, seksualnego, ekonomicznego lub emocjonalnego) między osobami, które żyją w związku lub są członkami tej samej rodziny, niezależnie od płci i orientacji seksualnej”. Przemoc w rodzinie jest jednym z najbardziej dotkliwych dla człowieka przestępstw, gdyż najczęściej dokonywana jest przez najbliższe osoby. Rodzina, w której dochodzi do przemocy przestaje być miejscem miłości, spokoju i bezpieczeństwa. Dom rodzinny nie jest już środowiskiem, które wypełnia prawidłowo swoje funkcje .

Pomimo, iż przemoc jest zjawiskiem nie do końca zdiagnozowanym, określana jest jako poważny problem nie tylko w kontekście pojedynczej rodziny ale i całego społeczeństwa. Z uwagi na fakt, iż przemoc jest procesem długotrwałym, przeciwdziałanie temu zjawisku wymaga podjęcia działań o charakterze długoterminowym i kompleksowym, by skutecznie zapobiegać powstawaniu i rozprzestrzenianiu się przemocy w rodzinie.

Niniejszy program będzie stanowił operacyjny zakres strategii zmierzającej do zwiększenia skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania oraz ograniczenia przemocy w rodzinie.

Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i jednocześnie skorelowane z lokalnymi potrzebami i dotychczasowymi działaniami zawartymi w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009- 2020.

I. Definicje przemocy w rodzinie oraz specyfika zjawiska.

Definicja przemocy w rodzinie określona jest w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz.1390 ze zm.) w art. 2 pkt. 2: Ilekroć w ustawie jest mowa o „*przemocy w rodzinie – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób (...), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*”.

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna – jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- siły są nierównomierne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy;
- narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.);
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy:

- przemoc fizyczna – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień;
- przemoc psychiczna – to umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych;
- przemoc seksualna – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy;
- przemoc ekonomiczna – to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy;
- zaniedbanie – polegające na niezaspokajaniu potrzeb emocjonalnych i fizycznych, najczęściej osób dorosłych wobec dzieci; niejednokrotnie wyraża się ona w odrzuceniu emocjonalnym dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami itp.

Typy przemocy w rodzinie :

- ✓ przemoc wobec małżonka;
- ✓ przemoc wobec dziecka;

- ✓ przemoc wobec rodzeństwa;
- ✓ przemoc wobec rodziców;
- ✓ zaniedbywanie i przemoc wobec osób w podeszłym wieku¹.

Przemoc nie jest jednorazowym zjawiskiem. Występuje jako zdarzenie o kilku lub kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz:

- ✓ fazy narastającego napięcia;
- ✓ fazy ostrej przemocy;
- ✓ fazy miodowego miesiąca.

Ta ostatnia faza sprawia, iż osoby dotknięte przemocą wycofują zawiadomienie o przestępstwie, ponieważ sprawca krótkotrwale zmienia swoją postawę i zachowanie. Najczęściej „cichymi” ofiarami przemocy są kobiety. To one, często z uwagi na lęk, poczucie niskiej wartości, odrzucenie, samotność, wstyd, przez długi czas ukrywają stosowanie wobec nich przemocy. Może wynikać to również z nieprawidłowo wyuczonych z domu rodzinnego wzorców, co wiąże się z dziedziczeniem nieprawidłowych zachowań i postaw.

Przemoc w rodzinie dotyka ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania i statusu społecznego. Jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Konsekwencje przemocy (istnieją bliskie i odległe konsekwencje przemocy):

- a) zaburzenia zachowania i adaptacyjne;
- b) zaburzenia psychiczne w tym zaburzenia osobowości;
- c) zaburzenia psychosomatyczne;
- d) urazy;
- e) śmierć na skutek odniesionych urazów;
- f) zaburzenia organiczne mózgu;
- g) samobójstwa;
- h) problemy z nauką;
- i) uzależnienia².

Destrukcyjna siła zjawiska przemocy niszczy cały system rodzinny, rozsadza go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa oraz możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny.

¹ Anna Bakuła „Przemoc w rodzinie”, brok.edu.pl

² j.w.

Stosowanie przemocy domowej ma swoje konsekwencje i odzwierciedlenie w społeczeństwie i kontaktach międzyludzkich. Z tego względu istotne jest dążenie do zbudowania interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy.

Problem przemocy w rodzinie został przedstawiony w wielu dokumentach:

1.Podstawy prawne:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.);
- ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., nr 125, poz. 842);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r.o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 930 ze zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 487 ze zm.);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 2082 ze zm.);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2016r., poz. 1749 ze zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13.09.2011r w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U z 2011r., Nr 209 poz. 1245);

2.Inne dokumenty krajowe:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020;
- Wielkopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2020

Zadania Powiatu

Do zadań własnych powiatu wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (art. 6 ust. 3) należy:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat (art. 6 ust. 4) należy:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

II . Charakterystyka problemu przemocy domowej.

1. Przemoc domowa w aspekcie ogólnopolskim.

Przemoc domowa to zjawisko ukryte i zatajane, a jednocześnie występujące we wszystkich środowiskach i warstwach społecznych, niezależnie od wykształcenia czy statusu materialnego.

Z uwagi na wstydlivość problemu i niechęć mówienia o nim, pomimo kategorii patologii społecznej o poważnych rozmiarach, statystyki określają ją tylko w pewnym stopniu. Wiele aspektów nie widzi światła dziennego, a informacje liczbowe przedstawiane są w raportach policyjnych, sądowych, medycznych oraz w ogólnopolskich badaniach populacyjnych.

Z projektu badawczego zrealizowanego na zamówienie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, przeprowadzonego w 2011 roku przez Instytut Badania Rynku i Opinii Millward Brown SMG/KRC pod nazwą „Diagnoza dotycząca osób stosujących przemoc w rodzinie”, w ramach którego przeprowadzono badanie eksperckie wynika, iż wśród ogółu dorosłych Polaków, którzy objęci zostali badaniem reprezentatywnym na temat przemocy w rodzinie, 44% z nich przyznało, że kiedykolwiek doświadczyło przemocy ze strony kogoś z rodziny/domowników (38% - przemocy psychicznej, 27% - przemocy fizycznej, a 5% - przemocy seksualnej) 32% badanych Polaków przyznało, że zdarzyło im się kiedykolwiek użyć przemocy wobec członka rodziny/domownika (26% - przemocy psychicznej, 16% - przemocy fizycznej, a 1% - przemocy seksualnej). W opinii większości badanych Polaków (59%) przemoc w rodzinie w Polsce dotyczy od 20% do 59% polskich rodzin(...).³

Profil społeczno-demograficzny osób, które doświadczyły przemocy w rodzinie, w wielu wymiarach jest zbliżony do profilu całej dorosłej populacji Polski. Wśród poszczególnych grup osób, które przyznały, że doświadczyły w rodzinie danej formy przemocy, istotnie częściej są to kobiety, osoby rozwiedzione i osoby cierpiące na chorobę przewlekłą.

Zarówno wśród osób przyznających się do tego, że doświadczyły kiedykolwiek w rodzinie przemocy psychicznej, jak i wśród osób przyznających się do tego, że doświadczyły kiedykolwiek przemocy fizycznej, relatywnie mniejsze odsetki stanowią mężczyźni, osoby w związku małżeńskim, osoby o wykształceniu zawodowym i mieszkańcy wsi (...).

Osoby, które przyznały, że doświadczyły przemocy seksualnej w rodzinie, to częściej osoby w wieku ponad 60 lat, emeryci lub renciści i osoby niepełnosprawne. Osoby, które przyznały, że doświadczyły przemocy seksualnej w rodzinie, częściej określały swoją

³ Badanie eksperckie IDEABLOG zrealizowane w ramach projektu badawczego przez Instytut Badania Rynku i Opinii Millward Brown SMG/KRC pod nazwą „Diagnoza dotycząca osób stosujących przemoc w rodzinie”

sytuację materialną jako wymagającą odmawiania sobie wielu rzeczy, aby środków starczyło im na życie.⁴

Wśród osób, które przyznały się do zastosowania kiedykolwiek przemocy psychicznej w rodzinie, widoczny jest istotnie wyższy odsetek osób w wieku 30-39 lat, osób w związku nieformalnym, osób o wykształceniu wyższym i mieszkańców wielkich miast.

Natomiast wśród osób, które przyznały się do sprawstwa przemocy fizycznej w rodzinie - istotnie wyższy jest odsetek mężczyzn(...).

Zauważalny jest istotnie wyższy w porównaniu do ogółu społeczeństwa odsetek zdiagnozowanych alkoholików wśród osób, które zastosowały kiedykolwiek przemoc fizyczną (2%) w rodzinie, i wśród osób, które zastosowały kiedykolwiek przemoc psychiczną (3%) w rodzinie.⁵

Instytut Badania Rynku i Opinii Millward Brown SMG/KRC na zamówienie Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej przeprowadził w grudniu 2012r. badanie zrealizowane w ramach projektu badawczego zatytułowanego „Diagnoza dotycząca realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wykonywanych przez zespoły interdyscyplinarne/grupy robocze, a także realizacji procedury „Niebieskie Karty” w oparciu o rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

W ramach badań uzyskano informacje dotyczące 1666 zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (z 65% gmin w Polsce) powołanych w ramach znowelizowanej ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Większość z nich funkcjonuje w gminach wiejskich (63%), jedna czwarta w gminach miejsko-wiejskich (24%), a pozostałe w gminach miejskich (13%). Rozkład liczby badanych zespołów ze względu na województwo jest analogiczny do rozkładu liczby gmin w Polsce w podziale na województwa.

Większość badanych zespołów interdyscyplinarnych powstała w 2011 r. (75%). W przypadku 79% badanych zespołów podobny zespół nie działał w gminie wcześniej.

W skład badanych zespołów interdyscyplinarnych wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (100%), Policji (100%), gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (100%), oświaty (99%) i ochrony zdrowia (94%). W skład zdecydowanej większości zespołów wchodzi także kuratorzy sądowi (88%), w skład połowy (48%) – przedstawiciele organizacji pozarządowych, a przedstawiciele Prokuratury w skład 16% badanych zespołów. Wśród członków 25% badanych zespołów są także przedstawiciele innych instytucji. 90% badanych zespołów interdyscyplinarnych tworzy grupy robocze. W przypadku zdecydowanej większości badanych zespołów tworzących grupy robocze w skład grup roboczych zawsze lub w większości przypadków wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (100%), Policji (97%) oraz gminnej komisji

⁴ Ogólnopolskie badanie opinii na reprezentatywnej próbie dorosłych Polaków na temat przemocy w rodzinie zrealizowane w ramach projektu badawczego przez Instytut Badania Rynku i Opinii Millward Brown SMG/KRC pod nazwą „Diagnoza dotycząca osób stosujących przemoc w rodzinie”

⁵ Ibidem

rozwiązywania problemów alkoholowych (80%). W 60% badanych zespołów powołujących grupy robocze zawsze lub w większości przypadków wśród członków grupy roboczej są przedstawiciele oświaty, a w przypadku 30% - przedstawiciele ochrony zdrowia. Kurator sądowy zawsze lub przeważnie jest członkiem grup roboczych w przypadku 41% badanych zespołów tworzących grupy robocze.

W 2012 r. procedurę „Niebieskie Karty” realizowało 96% badanych zespołów interdyscyplinarnych. W przypadku badanych zespołów procedurę „Niebieskie Karty” wszczynali najczęściej policjanci (94%) i pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (67%), wypełniali formularz „Niebieska Karta – A” i przekazywali go następnie przewodniczącemu zespołu. To także do przedstawicieli tych instytucji najczęściej trafiają zdaniami respondentów zgłoszenia o przemoc w rodzinie. Rzadziej wskazywano przedstawicieli innych uprawnionych instytucji jako przekazujących zespołowi interdyscyplinarnemu w 2012 r. formularze „Niebieska Karta – A” i tym samym uruchamiających procedurę „Niebieskie Karty” (przedstawiciele oświaty - 25%, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych – 13%, ochrony zdrowia – 10%). Do nich zdaniami respondentów rzadziej także trafiają zgłoszenia dotyczące przemocy.

Połowa (51%) badanych zespołów interdyscyplinarnych realizujących procedurę „Niebieskie Karty” zawsze zawiadamia Policję lub Prokuraturę o sprawach przemocy w rodzinie, które trafiają do zespołu lub grupy roboczej, 13% - zawiadamia organy ścigania w mniej więcej trzech czwartych przypadków, 12% - mniej więcej w połowie przypadków, 16% - mniej więcej w jednej czwartej przypadków, a 5% - nigdy.

Uczestniczący w badaniu przedstawiciele zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych jako najbardziej skuteczne sposoby przeciwdziałania przemocy w rodzinie wskazywali najczęściej współpracę różnych instytucji w ramach zespołów interdyscyplinarnych (93% wskazań jako „skuteczne”), możliwość zgłoszenia na Policji lub w Prokuraturze przypadków stosowania przemocy w rodzinie przez każdego (89%), dostępność bezpłatnego poradnictwa psychologicznego dla rodzin w zakresie rozwiązywania konfliktów (81%) oraz orzekanie dozoru kuratora sądowego dla osób stosujących przemoc w rodzinie (80%). Rozwiązania te umożliwiają stosunkowo szybkie, sprawne, spójne i konsekwentne działania mające na celu udzielenie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie w taki sposób, aby zaprzęstały jej stosowania.

Jako najważniejsze pozytywne rezultaty pracy interdyscyplinarnej wskazano kompleksowe, wieloaspektowe udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie, lepszą koordynację działań służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a przez to zwiększenie ich skuteczności oraz możliwość wzajemnego uczenia się, dzielenia wiedzą i doświadczeniami. Sprawne współdziałanie służb i instytucji pozwala efektywnie wykorzystywać zasoby, instrumenty i uprawnienia służb i instytucji – zarówno na poziomie strategicznym, jak i indywidualnych przypadków rodzin.⁶

⁶ Diagnoza dotycząca realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wykonywanych przez zespoły interdyscyplinarne/ grupy robocze, a także realizacji procedury „Niebieskie Karty”

2. Charakterystyka zjawiska przemocy w Powiecie Chodzieskim.

Powiat Chodzieski jest położony w północnej części Województwa Wielkopolskiego. Na terenie powiatu funkcjonuje 5 gmin – Miasto Chodzież, Gmina Chodzież, Miasto i Gmina Margonin, Miasto i Gmina Szamocin, Gmina Budzyń.

Liczba mieszkańców Powiatu Chodzieskiego według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosiła 47 611 osoby.

2.1 Dane z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Chodzieskiego.

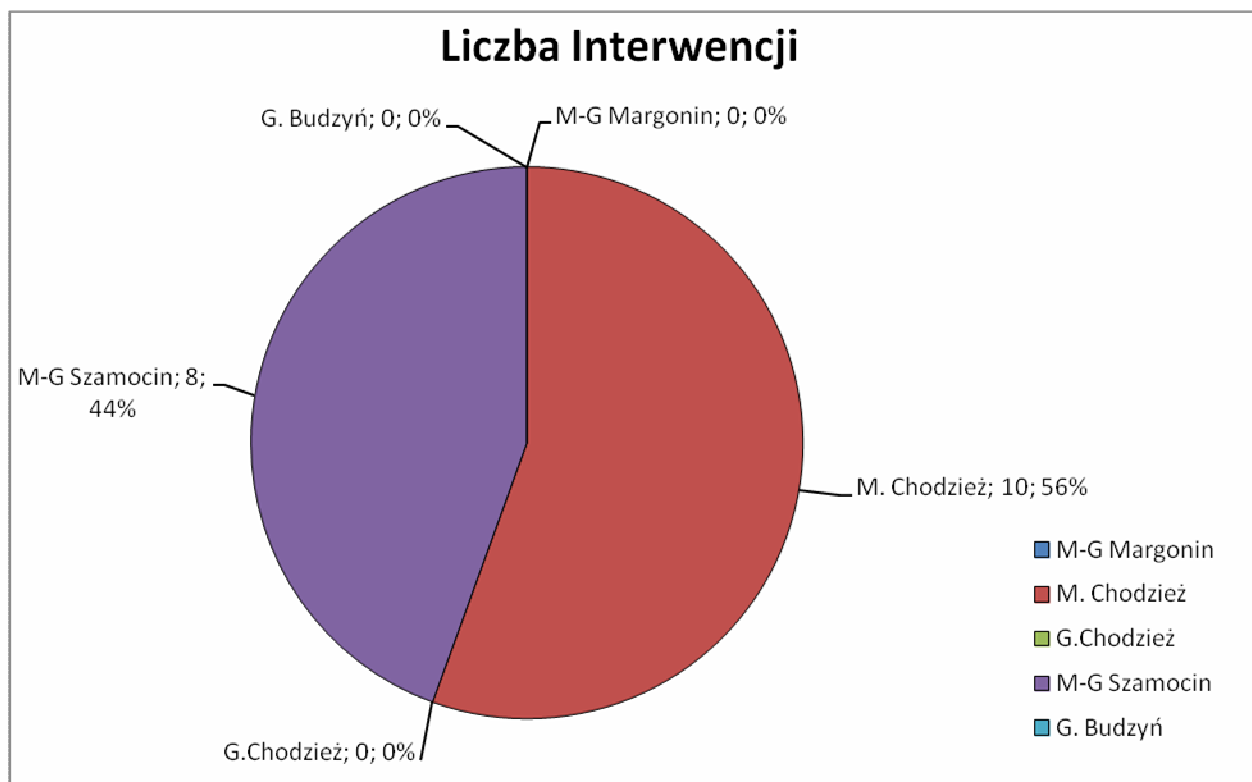
Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Chodzieskim realizowane są przez Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej działające na terenie powiatu, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komendę Powiatową Policji, Sąd Rejonowy, Prokuraturę, szkoły, samorządy gminne, samorząd powiatowy oraz organizacje pozarządowe.

Głównym realizatorem działań skierowanych na ograniczenie oraz zwalczanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie poszczególnych gmin są ośrodki pomocy społecznej.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby interwencji kryzysowych związanych z przemocą, które zostały podjęte w latach 2015 – 2016 przez poszczególne ośrodki pomocy społecznej działające na terenie Powiatu Chodzieskiego.

LICZBA INTERWENCJI KRYZYSOWYCH W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH W LATACH 2015 – 2016

w oparciu o rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”
Instytut Badania Rynku i Opinii Millward Brown SMG/KRC

Interwencja kryzysowa to zespół interdyscyplinarnych, profesjonalnych, celowych i skoordynowanych oddziaływań, wykorzystujących zasoby klienta kryzysowego, jego naturalnego otoczenia społecznego oraz instytucji pomagających, których celem jest ułatwienie odzyskania przezeń równowagi wewnętrznej i poczucia sprawczości oraz rozwiązania problemu /problemów/ stanowiących podłoże doświadczenia kryzysowego. Odbiorcą tych działań mogą być zarówno jednostki, jak i grupy oraz całe społeczności.⁷

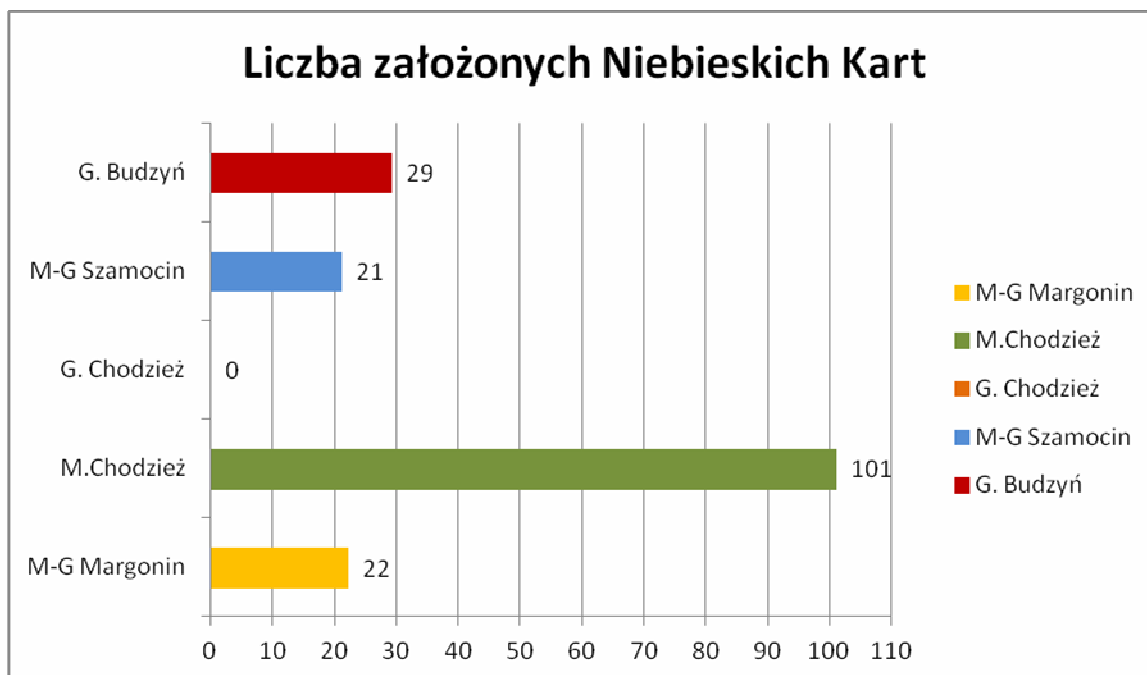
Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.⁸

Poniżej zostało przedstawione zestawienie liczby założonych Niebieskich Kart przez poszczególne ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu Chodzieskiego.

LICZBA ZAŁOŻONYCH NIEBIESKICH KART PRZEZ OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2015 - 2016

⁷ Pomaganie w kryzysie - wprowadzenie w problematykę interwencyjną , Wojciech Szlagura

⁸ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.)

Jak wynika z powyższego zestawienia pracownicy ośrodków pomocy społecznej w Powiecie Chodzieskim w toku prowadzenia czynności służbowych w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie założyli w latach 2015-2016 łącznie 173 egzemplarze Niebieskich Kart.

Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” odbywa się w oparciu o zasadę współpracy między organizacjami i jednostkami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przedstawiciele powyższych podmiotów po podjęciu interwencji oraz wszczęciu postępowania „Niebieskiej Karty” informują o w/w działaniach przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

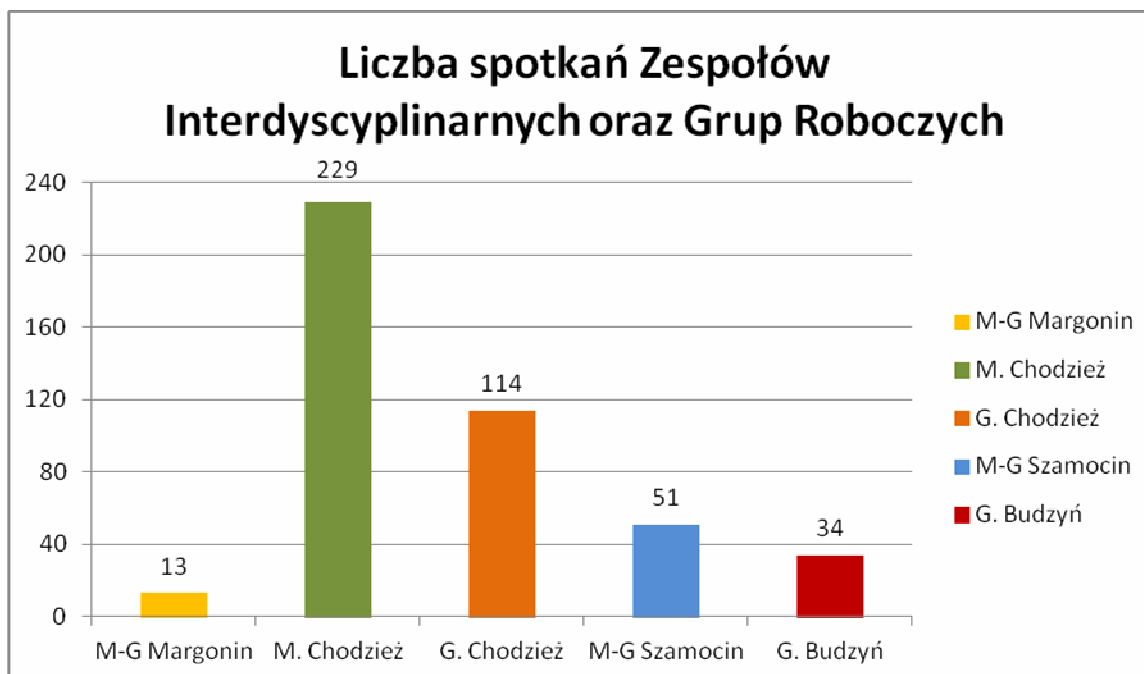
Zespół interdyscyplinarny powoływany jest przez gminę, bądź miasto. Jego zadaniem są działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, opierające się przede wszystkim na diagnozowaniu i przeciwdziałaniu problemowi przemocy, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym w/w zjawiskiem wobec ofiar oraz sprawców przemocy. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kuratorzy sądowi. Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.⁹ Zgodnie z normami przepisów prawa posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na trzy miesiące.

Natomiast prace w ramach grup roboczych są prowadzone w zależności od potrzeb zgłaszanych przez zespół interdyscyplinarny lub wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

⁹ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.),

Poniższe dane przedstawiają liczbę spotkań zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych w poszczególnych gminach Powiatu Chodzieskiego.

LICZBA SPOTKAŃ ZESPOŁÓW INTERDYSCYPLINARNYCH ORAZ GRUP ROBOCZYCH W LATACH 2015 – 2016

Łączna liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych w poszczególnych gminach Powiatu Chodzieskiego w latach 2015 – 2016 wyniosła 441.

Z danych otrzymanych z ośrodków pomocy społecznej, działających na terenie powiatu, wynika, iż w skład poszczególnych zespołów interdyscyplinarnych wchodzi przedstawiciele: ośrodków pomocy społecznej (kierownicy, pracownicy socjalni, psycholodzy), policji (dzielnicowi), kuratorzy sądowi, członkowie Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownicy służby zdrowia (lekarze, pielęgniarki), pracownicy oświaty (nauczyciele, dyrektorzy szkół, przedszkoli, pedagodzy szkolni, psycholodzy), przedstawiciele parafii (proboszcz, wikariusz), konsultanci ds. uzależnień, członkowie organizacji pozarządowych.

2.2 Dane z Komendy Powiatowej Policji w Chodzieży oraz Komendy Głównej Policji.

Na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Chodzieży interwencje domowe policji w Powiecie Chodzieskim przedstawia się następująco:

	Rok 2015	Rok 2016
Liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie	110	109

Poniższa tabela przedstawia podział na płeć osób oraz małoletnich, którzy brali udział w interwencjach domowych dotyczących przemocy w rodzinie.:

rok	kobiety	mężczyźni	małoletni
2015	106	114	107
2016	106	119	82

Podczas przeprowadzanych interwencji związanych z przemocą domową w 2015 roku brało udział łącznie 327 osób, z czego przypuszczać można, iż 110 osób to sprawcy przemocy domowej, a 217 osób to ofiary.

Natomiast podczas interwencji przeprowadzonych w 2016 r. brało udział łącznie 307 osób, z czego przypuszczać można, iż 109 osób to sprawcy przemocy domowej, a 198 osób to ofiary.

Dane Komendy Głównej Policji

Statystyki ogólnokrajowe zamieszczone na stronie <http://www.statystyka.policja.pl> wskazują, iż najczęściej ofiarami przemocy bywają kobiety oraz dzieci, zaś sprawcami przemocy mężczyźni. W 2015 roku w Polsce przemocy doświadczyło 97 501 osób, z tego 69 376 kobiet, 17 392 małoletnich oraz 10 733 mężczyzn. Wśród podejrzewanych sprawców było 70 484 mężczyzn, 5 244 kobiety oraz 306 nieletnich.

Ponadto w wyniku interwencji umieszczono 275 dzieci w nie zagrażającym im miejscu (tj. w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczej lub u dalszej rodziny).

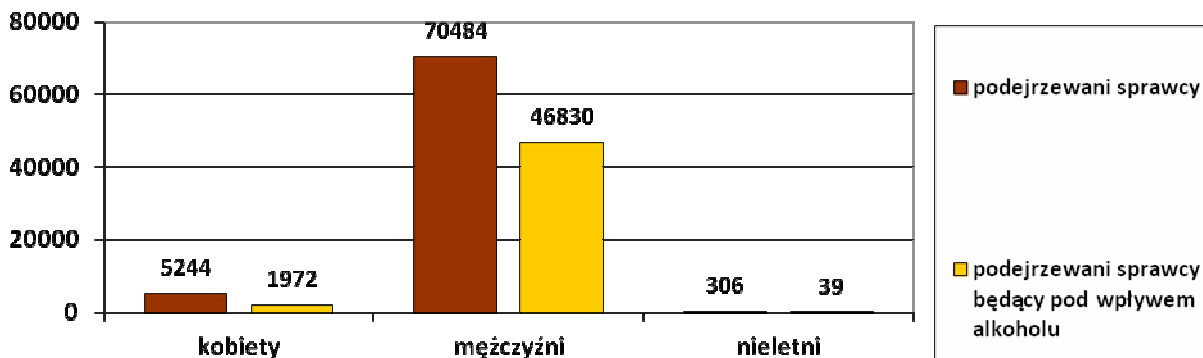
Natomiast w roku 2014 przemocy doświadczyło 105 332 osoby, w tym 72 786 kobiet, 21 055 małoletnich oraz 11 491 mężczyzn. Wśród podejrzewanych sprawców było 72 791 mężczyzn, 5 301 kobiet oraz 397 nieletnich.

Ponadto w wyniku interwencji umieszczono 346 dzieci w nie zagrażającym im miejscu (tj. w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczej lub u dalszej rodziny).

SPRAWCY POD WPLYWEM ALKOHOLU

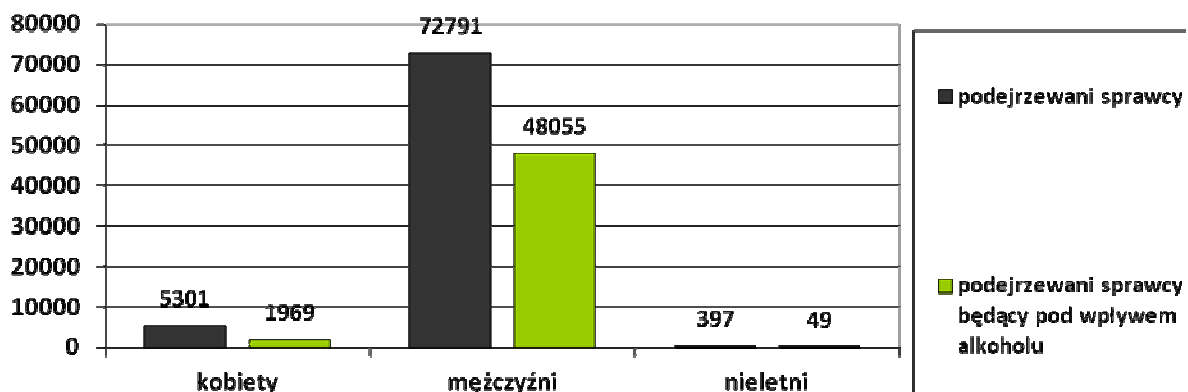
Poniższe dane przedstawiają liczbę podejrzewanych sprawców przemocy oraz liczbę podejrzewanych sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu z podziałem na płeć oraz nieletnich:

Liczba podejrzewanych sprawców przemocy oraz liczba podejrzewanych sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu w 2015 roku

Odsetek sprawców będących pod wpływem alkoholu wynosił odpowiednio 66,44% dla mężczyzn, 37,6% dla kobiet i 12,74% dla nieletnich.

Liczba podejrzewanych sprawców przemocy oraz liczba podejrzewanych sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu w 2014 roku

Odsetek sprawców będących pod wpływem alkoholu wynosił odpowiednio 66,02% dla mężczyzn, 37,14% dla kobiet i 12,34% dla nieletnich.

2.3 Dane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chodzieży.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chodzieży w ramach działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzi specjalistyczne poradnictwo prawne, socjalne i psychologiczne. Pomoc ta odbywa się także poprzez interwencje w miejscu zamieszkania rodzin, wobec których Policja wszczęła postępowanie w ramach przemocy w rodzinie.

W roku 2015 z Komendy Powiatowej Policji w Chodzieży do Centrum wpłynęło 88 spraw, a w roku 2016- 91 wobec których Policja założyła Niebieskie Karty lub wszczęła postępowanie dotyczące przemocy w rodzinie.

Osoby doświadczające przemocy oraz sprawcy w każdej sytuacji są informowani o możliwości uzyskania wsparcia oraz pomocy specjalistycznej jakiej udzielają pracownicy Centrum.

III. Założenia programu, cel główny, cele szczegółowe, działania, oczekiwane rezultaty.

Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i jednocześnie skorelowane z lokalnymi potrzebami oraz dotychczasowymi działaniami. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oparty jest na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych;
- zmiany pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie;
- promowania wartości rodzinnych, w tym poszanowania prawa dzieci i młodzieży do życia w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy;
- szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania;
- edukacji mieszkańców powiatu chodzieskiego na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- promowania alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów rodzinnych.

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie chodzieskim.

Cele szczegółowe:

1. Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar przemocy i ich rodzin.
3. Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel szczegółowy :

Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania:

- 1) Organizowanie kampanii informacyjnych promujących życie rodzinne bez przemocy, prawidłowe zachowania i postawy.
- 2) Edukowanie lokalnego społeczeństwa w zakresie zwiększenia świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- 3) Organizowanie spotkań, szkoleń dla specjalistów z terenu powiatu zajmujących się problematyką przemocy.
- 4) Współpraca ze szkołami z terenu Powiatu Chodzieskiego w celu organizowania zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Wzrost prawidłowych postaw i zachowań oraz poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemu przemocy w rodzinie.
- 2) Ograniczenie społecznej tolerancji na zjawisko przemocy w rodzinie.
- 3) Podniesienie świadomości rodziców na temat prawidłowych metod wychowawczych.
- 4) Rozwój prawidłowych zachowań oraz ograniczenie zjawiska przemocy u dzieci i młodzieży.
- 5) Rozpowszechnienie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny wśród jak najszerszej liczby odbiorców.

Cel szczegółowy:

Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar przemocy i ich rodzin.

Działania:

- 1) Zapewnienie całodobowej ochrony dla ofiar przemocy poprzez umieszczanie w ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy.
- 2) Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla ofiar .
- 3) Prowadzenie poradnictwa prawnego dla ofiar przemocy.

- 4) Zorganizowanie specjalistycznych terapii dla ofiar przemocy.
- 5) Utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz ośrodka wsparcia.
- 6) Zakładanie i prowadzenie procedur „Niebieska Karta”.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Swobodny dostęp do informacji dla ofiar przemocy.
- 2) Szeroki dostęp do nieodpłatnego poradnictwa psychologicznego oraz prawnego dla ofiar przemocy.
- 3) Swobodny dostęp do terapii dla ofiar przemocy.
- 4) Odizolowanie sprawcy przemocy od ofiary. Ochrona ofiary przemocy.

Cel szczegółowy:

Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania:

- 1) Opracowanie i realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego.
- 2) Zorganizowanie specjalistycznej pomocy dla sprawców przemocy.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Ograniczenie zjawiska przemocy poprzez zwiększenie umiejętności opanowania własnych emocji u sprawców oraz pracy nad sobą.
- 2) Zwiększenie świadomości zachowań agresywnych u sprawców przemocy.
- 3) Podniesienie poziomu wiedzy sprawców na temat przemocy.
- 4) Zwiększenie liczby sprawców przemocy korzystających ze specjalistycznej pomocy.

IV. Monitoring i ewaluacja programu.

Monitoring oraz ewaluacja programu będzie prowadzona na bieżąco. Zakłada się możliwość korekty programu po akceptacji zmiany i uchwaleniu jej przez Radę Powiatu Chodzieskiego.

Informacje o realizacji programu przez PCPR będą przedkładane Radzie Powiatu Chodzieskiego w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chodzieży.

V. Harmonogram

Cele do realizacji	Działania	Realizatorzy/ Współrealizatorzy	Termin realizacji	Źródło finansowania
1.Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.	1.Organizowanie kampanii informacyjnych promujących: życie rodzinne bez przemocy, prawidłowe zachowania i postawy. 2. Edukowanie lokalnego społeczeństwa w zakresie zwiększenia świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie . 3. Organizowanie spotkań, szkoleń dla specjalistów z terenu powiatu zajmujących się problematyką przemocy. 4. Współpraca ze szkołami z terenu Powiatu Chodzieskiego w celu prowadzenia zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> - Policja - Szkoły - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Ośrodki Pomocy Społecznej - Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Organizacje pozarządowe , kościoły i związki wyznaniowe - Poradnie. 	2017 - 2025	Budżet samorządu - powiatu - gmin - środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych
2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar przemocy i ich rodzin.	1.Zapewnienie całodobowej ochrony dla ofiar przemocy poprzez umieszczanie w ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy. 2.Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla ofiar . 3.Prowadzenie poradnictwa prawnego dla ofiar przemocy. 4.Zorganizowanie specjalistycznych terapii dla ofiar przemocy. 5.Utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz ośrodka wsparcia 6.Zakładanie i prowadzenie procedur „, Niebieska Karta”	<ul style="list-style-type: none"> - Policja - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Ośrodki Pomocy Społecznej, - Zespoły interdyscyplinarne - Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Poradnie - Służba zdrowia - Organizacje pozarządowe 	2017 - 2025	Budżet samorządu - powiatu - gmin - środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych
3. Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	1.Opracowanie i realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego. 2.Zorganizowanie specjalistycznej pomocy dla sprawców przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Ośrodki Pomocy Społecznej - Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Poradnie - Służba zdrowia - Organizacje pozarządowe - Policja, areszt śledczy ,sąd, prokuratura 	2017 - 2025	Budżet samorządu - powiatu - gmin - środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych